

βέντα. Πέρασε κι' αυτό, όπως πέρασαν και τόσα άλλα στο διάστημα των έξι μηνών που έμεινε η Κατίνα, στην Αίγυπτο, ως ότου ένω προη—τη νύχτα ο Παναγιώτης δεν είχε πάει διόλου στο σπίτι—λαβαίνει κι' ένα λουστρό ένα γράμμα ότι τα χρέη του τον αναγκάζαν να φύγει κι' απ' αυτή την πόλη της Αιγύπτου πηγαίνοντας σε μι' άλλη γιά να μη τον πιάσουν. Μαζί με το γράμμα της έστειλε και μι' ένα δαμάσκηνο γιά να μαγευρέψει. Την ίδια μέρα οι πιστωτές του άντρός της έκαναν κατάσχεση στο μαγαζί του και στα έπιπλα του σπιτιού. Η Κατίνα έκλαψε κι' αφοώσθησε. Η άδυναμία της την έκανε να φαίνεται σά φθισική σε προχωρημένο στάδιο. Είχε μείνει έρημη με το παιδί της σ' έναν τόπο ξένο, χωρίς πεντάρα, χωρίς σκεδόν και το παιδί της μοιά. Μερικοί πατριώτες της που είχαν εγκαταστημένοι εκεί, είδαν τη δυστυχία της, τη λυπηθήκαν και της έκαναν τ' έξοδα γιά να γυρίσει στην Ελλάδα, στον πατέρα της.

***

Από τότε η Κατίνα δεν ξανάειδε ποτέ πιά τον άντρα της. Δεν της έστειλε ούτε ένα γράμμα. Από ταξιδιώτες που γύριζαν κάθε τόσο από την Αίγυπτο μάθαινε πού και πού νέα του, μα κι' αυτά μπλεδωνόταν. Το μόνο θετικό που έμεινε ήταν ότι έμεινε στη Μανσούρα, ζούσε με κάποια χωρίς στεφάνια κι' είχε αποκτήσει μαζί της και παιδιά.

Η εγκατάλειψη ήταν πια τελειωτική. Πέρασαν πέντε, δέκα, είκοσι χρόνια από τότε. Αφοώσθησε με πάθος στο παιδί της κι' οι φροντίδες της γι' αυτό την έκαναν να ξεχάσει σιγά σιγά τον άντρα της και την αγάπη του. Μά τώρα τελευταία το παιδί της είχε παντρευτεί κι' είχε μείνει μόνη, κατόπινη.

***

Είχε περάσει άρκετη ώρα από τη στιγμή που περαστικός ο Παντελής τη χαϊρέθηκε στο παράθυρο. Έδειχνε εξακολουθούσε να κάθεται σ' αυτό, παραδομένη σ' ένα κόσμο σκέψης που της έφερε το πέρασμα του. Αυτόν οκέ τον θυμόταν πια, κι' είχε ξεχάσει όλοτετα το πέρασμα του που της χρησίμευσε όσotόσο γιά να την ξαναφέρει πολύ πίσω στη ζωή, σ' ένα μακρινό παρελθόν που η αναμνήση του ήτανε τόσο άμυδρη στο μυαλό της ώστε φαινόταν σά να μη το είχε ζήσει ποτέ, σαν άναμνηση όνειρου. Η ζωή της μέσα στις λάτες που έπακολουθήσαν μετά το γάμο της, στη δυστυχία, στην κατοπινή φροντίδα γιά το μεγαλωμα του παιδιού της δεν την είχε αφήσει να θυμηθεί ποτέ κάποιους καιρούς καλύτερους. Όταν προσπαθούσε να θυμηθεί, οι πιο τραγικές στιγμές της παρουσιάζονταν στο μυαλό της. Ζητούσε να θυμηθεί πολλές φορές τον άντρα της όταν άζομια ήταν άραβωνισμένη γιά τον θυμόταν όταν τη φοβόριζε με το περισσότερο στην Αίγυπτο.

Μ' άποψη, άποτομα, μέσα στο βράδι του Νοέμβρη ένοιωθε να ζωντανεύουν μέσα της άναμνήσεις πεθαμένες από χρόνια κι' ένα πόσοπο που το είχε σκελάσει η όμιχλη του καιρού όρθωνόταν μπροστά της με την όμοια του έμφρον. Ο Παναγιώτης της έρχόταν στο μυαλό της όπως ήτανε τότε που τον είχε πρωταγαπήσει. Παραπάνω από είκοσι χρόνια είχαν περάσει από τότε. Μά ήταν τόσο ζωντανή η εικόνα του που και να μην είχαν περάσει αυτή θά ήταν η ίδια. Τόσες μεταβολές, τόσες αλλαγές κι' άζομη τόσο θανάτοι που είχαν σημειωθεί, στο διάστημα των είκοσι αυτών χρόνων δεν είχαν τόσο πραγματικοί όσο ήταν τώρα η άναμνήση της.

Ναι, η Κατίνα ήτανε πάλι δεκάξη χρόνων χωρίς, γεμάτη όρετικότητα όνειρα, ενώ ο πιο λαλός δρόμος γιά την αγάπη της άνοιγόταν μπροστά της. Όλα η σημερινή πραγματικότητα είχε εξαφανιστεί γύρω της και τίποτε απ' όσα ο καιρός είχε καταστρέψει, δεν είχε πάθει το παραμικρό. Η Κατίνα δεν είχε προχωρήσει ούτε ένα βήμα στη ζωή, από την ηλικία των δεκάξη χρόνων...

Και όμως τότε ούτε σ' αυτή την πολιτεία ζούσε, ούτε και τα πρόσωπα μαζί με τα πράγματα γύρω της ήταν έτσι. Τον καθόριζε που ήταν άπειναι της αν κοιτούσε θα θυμόταν ότι πρό είκοσι χρόνων το γράμμα του άστραψε, ενώ τώρα ήταν έξωθωρισμένο. Αυτή όμως δεν έβλεπε τίποτε. Η σημερινή ζωή είχε χαθεί και μι' άλλη ζωή καινούργια είχε γεννηθεί εκείνη τη στιγμή από το παρελθόν. Έβλεπε τον πατέρα της ζωντανό άζομη, έτοιμο να της φέρει τις διαταχές του άντιορήσει γιά το γάμο της, ενώ μι' ματιά αν έριχνε στον τοίχο θά τον έβλεπε στη φωτογραφία όπως ήτανε γέρος, με γένια, τον τελευταίο καιρό πριν πεθάνει. Όσο γιά το παιδί της που ήτανε παντρεμένο πια, αυτό δεν είχε γεννηθεί άζομη, μά πως μπορούσε να έχει γεννηθεί άρου η ίδια μόλις είχε άραβωνιστεί.

Και όσο η φθινοπωρινή νύχτα άπλωνε τα σκοτάδια της, τόσο η Κατίνα έκανε τη συνείδηση της πραγματικότητας και η ευτυχία του παρελθόντος ζωντανεύε μέσα της.

***

Έξαφν άκούστηκε να χτυπάει το κουδούνι της όξόπορτας. Η Κατίνα, σαν άνωτισμένη μηχανικά πήγε κι' άνοιξε.

Είταν ο γιός της με τη γυναίκα του που έρχόντουσαν να τη δούν. Μόλις τους είδε τάχασε, στάθηκε ξαφνιασμένη και δεν είξερε τι να πη. Της φραγίκανε οι δύο σαν άγνωστοι η καλύτερα σαν άνθρωποι που έρχόντουσαν από τα βάθη του παρελθόντος που μόλις άμυδρά τους θυμόταν. Της φαινόταν πως πριν από πολλά χρόνια της ήταν πολύ σχετικοί στη ζωή της, μά που τώρα τους είχε ξεχάσει. Είτανε σά δυό έξωθωρισμένες φωτογραφίες μέσα στο μυαλό της, όπου μόνο τα βρημένα πράγματα είχαν τώρα ζωντανέψει.

Στη γελαστή κι' εγκάρδια καλησπέρα τους άπάντησε με ένα ξαφνιασμένο «Α!» Τά είχε χάσει όλοτετα. Τι ήθελεν αυτοί οι δύο έξένοι στον κόσμο της, εκείνη τη στιγμή; Η έμφάνισή τους την έφαινασε και την έτρόμαξε έτσι σανάβλεπε δυό νεκρούς να σηκώνονται από τον τάφο τους. Αν έβλεπε τον άντρα της να γυρίζει έξαφν αυτή τη στιγμή το πράγμα θά της φαινόταν πολύ φρικτό. Και άζομια και τον πεθαμένο πατέρα της η την πεθερά της που είχε πεθάνει κι' αυτή, αν τους έβλεπε ζωντανούς μπροστά της, δέ θάνοιωθε χαμιά άπολύτως έκπληξη.

— Ξέρεις, μαμά, της είπε ο γιός της, έχουμε ένα νέο να σου πούμε, που φαντάζομαι ούτε ευχάριο, ούτε δυσάρεστο θά σου φανη, γιαι ότι ένοιωσα εγώ όταν το άκουσα πρέπει να το νοιώσεις και συ.

— Τι; ρώτησε εκείνη μηχανικά, ενώ η κουβέντα του γιού της άποτυπωνόταν μες στο μυαλό της η μι' λέξη ύστερα απ' την άλλη και σχηματιζόταν η φράση όπως στο γράμμα της γραφοειχανής.

— Συνάντησα σήμερα κάποιον που γύρισε από την Μανσούρα και μου είπε ότι ο πατέρας μου πεθανε έδω κι' ένα μήνα. Μούφερε μάλιστα και μι' φωτογραφία.

— Ψέμη...! έκανε να φωνάξει η Κατίνα, μά δεν άποτελείωσε τη λέξη της.

Ο γιός της όμως που την κατάλαβε της άπάντησε με κάποια άζομια ειρωνία, σαν ξαφνιασμένος από τον τόνο της φωνής της:

— Μά! Μήπως έχεις αντίθετες πληροφορίες; Μά η Κατίνα δεν άπάντησε.

Η καινούργια ζωή της δέ μπορούσε να βασιτήξει περισσότερο.

Μέσα της τώρα ένας όλόκληρος κόσμος σωριαζόταν γερμεμένος κάτω. Σιγά σιγά συνηζόταν σαν τους άνωτισμένους, από τη βύθισή της κι' από τονειρό της κι' όταν ξαναβρόθηκε πια μπρος στην πραγματικότητα, όταν καθόριζε τη σημασία του σημερινού κόσμου, άρχισε να τρέμει. Προσπάθησε να πει κάτι, σά να δει να δικαιολογηθεί μά δέ μπόρεσε.

Κι' όταν ο γιός της έκανε να της δώσει τη φωτογραφία του πατέρα του, της έβγαψε από τα χέρια της. Έσκυψε και την πήρε.

Μά ποιος ήταν αυτός στη φωτογραφία; Ένας άντρας μεσοκοπος, άδύνατος, μαρμαίνος; Ο Παναγιώτης; Μά όχι... Είταν πολλοί... Τον θυμόταν πολύ καλά τον Παναγιώτη. Πρό λίγων στιγμών άζομια τον είχε μπροστά της, νέο είκοσι χρόνων, με το μικρό μαύρο μουστάκι του, με τα μάτια του γεμάτα λάμψη... Δεν ήτανε δυνατό αυτό...

— Πέρασαν είκοσι πέντε χρόνια, μαμά! της είπε ο γιός της σά να κατάλαβε την έκπληξή της.

Και η άλήθεια ξαναγόρισε πια όλόκληρη, άδυσόπητη, τραγική, μεγάλη. Σε λίγο όταν έφυγε ο γιός της, καθώς τους έβγαλε, κοιτάχτηκε τυχαία σ' ένα καθόριση κι' είδε τότε την πραγματικότητα και στον έαυτό της, που ως εκείνη τη στιγμή της είχε διαφύγει.

Είτανε σαφαντάρα. Το φθινοπωρινό βράδι είχε άπλωσει πια έξω με την πρώτη χειμωνιάτικη παγωνιά...

Μήτσος Παπανικολάου

ΑΓΙΣΤΗΡΟΣ ΝΟΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΜΟΔΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΦΛΕΡΤ

Στην μικρή περιοχή Σίουν που είναι κοντά στο Σικάγο, έξεδόθη τελευταίως ένας δρακόντιος νόμος εναντίον του φλέρτ και της μόδας. Λιά του νομού αυτού όρίζεται πως πρέπει να ντυνόνται στο έξής οι γυναίκες που κατοικούν εκεί. Σύμφωνα με τον αυτόν νόμον άπαγορεύεται στο έξής:

• Ο περίπατος με ζένυ κυρία, είτε πεζή, είτε με τ' άμιάκι, όπως επίσης άπαγορεύεται και ίππασία των γυναικών η όποιες τελευταίως φαίνετα πως, λόγω της Μόδας, το είχαν παρακάνει! Έπιτρέπεται δέ η ίππασία μόνον στους άνδρες, συζύγους, οι όποιοι όμως δεν έπιτρέπεται πια να πέρνουν μαζί τους και έβενε κυρίες, όπως γινόταν μέχρι σήμερα!

Επίσης άπαγορεύεται στις γυναίκες να έμφανίζουν έξωμες τουάβτες στα θώρακα και στις έσπεριδες, περιωρισμένον του ντεκολτέ. Σ' ένα άλλο τ' άρθρο μάλιστα του νόμου αυτού όρίζεται μέχρι ποίου βαθμού μπορεί να έχη το ντεκολτέ της μι' κυρία (όλίγο λαμό και μόλις το 1/3 των όμων της).

Ός κύρωση του νόμου αυτού άναγράφεται εν τέλει η ποινή του προστίμου μέχρι 3,000 δολ. και φυλάξίσεις μέχρι 6 μηνών:

